75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 54. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го БЕРЕЗНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 21, 1968 No. 54. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 20 березня, 1968

В АМЕРИЦІ

ВНАСЛІДОК ЦЬОГО, ЩО ПРИПИНЕНО продаж золота по максимальній ціні за одну унцію — 35-ох дол., подорожчає біжутерія. Продуценти біжутерії мусітимуть купувати золото для промислових і мистецьких цілей на приватному ринку, де ціна на золото є далеко вища, ніж 35 дол. за унцію. Сподіваються, що золота біжутерія подорожчає найменше на 10 відсотків в найближчому часі. Ціни на діяманти звичайно збільшуються одночасно з подорожчанням золота. Гадають, що діяманти подорожчають в найближчих місяцях на 15 або і 25 відсотків. Подорожчають і рубіни, сафіри й емеральди.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ЧЛЕНИ КОНҐРЕСУ заявляють, що вони схвалять урядовий проєкт збільшити прибуткові податки, коли Уряд погодиться зменшити бюджет. Республіканські члени Конґресової Спільної Економічної Комісії заявляють, що збільшення прибуткового податку конечне. Члени Республіканського Координаційного Комітету заявляють, що збільшити податки треба буте після того, як Уряд зменшить свої видатки. Зменшення федеральних видатків потрібне тому, щоб підтримати вартість доляра за кордонами ЗСА та щоб припинити інфляційний тиск в цій країні. Голова Комісії Способів і Засобів Конґресмен Вілбур Міллс домагається, щоб Уряд зменшив бюджет на більше, як 9 більйонів дол.

ДЕПАРТАМЕНТ ЗДОРОВ'Я, ОСВІТИ і добродійности зробив дальший крок в тому напрямку, щоб негритянські діти в північних стейтах мали такі самі освітні можливості, якими користуються діти білих батьків. Департамент освіти видав зарядження всім шкільним районам в північних стейтах, щоб вони зліквідували ту расову сеґреґацію в школах, яка існує навіть тоді, коли немає заборони негритянським дітям навчатися разом із білими дітьми. В цьому зарядженні вимагається скасувати переповнені кляси з негритянськими дітьми, недостатнє влаштування в негритянських школах, менше там кваліфікованих учителів, менше видатків на одного учня, як у школах для білих.

СЕНАТОРИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОСТІЙНОГО, кодексу етики. Сенатор республіканець із Ню Джерзі Кліфорд П. Кейс та три інші сенатори, республіканці й демократи, підтримують поправку до проєкту про кодекс етики, домагаючися, щоб члени Сенату та важливіші сенатські урядовці подавали до публічного відома звіт про свої фінанси. Згідно з пропозицією Сенатської Комісії в справі етичної поведінки сенатори та урядовці Сенату мають подавати звіт головному контролерові про свої прибутки та копії податкових заяв. Сенатор Кейс виступає проти проєкту Сенатської Комісії, згідно з якою сенатори мали б право брати частину фондів, зібраних на виборчу кампанію, на потреби свого бюра.

У СВІТІ

ЧЕСЬКИЙ УРЯД ВІДМОВИВ ВІЗУ синові президента Антоніна Новотного, 37-річному Антонінові Новотному мол., на виїзд до Західньої Німеччини, мотивуючи тим, що уряд хоче протидіяти можливості втечі молодшого Новотного за кордон. Чеський уряд очевидячки в'яже сина президента Новотного з генералом Яном Сейною, який втік до Америки. Чеська преса виявила, що у зв'язку з тією втечею переведено в ЧСР численні арештування. Різні дальші „чистки" в чеському комуністичному партійному й державному апараті будуть переведені на сесії ЦК компартії 28 березня ц. р.

ЧЕСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЙОСИФ ЛЕНАРТ ПУБЛІЧНО ВИПРАВДАВ СЕБЕ в телевізійній промові проти роблених йому закидів сталінізму. Ленарт впевняв, що він є за реформи, але таврував публічне критикування високих державно-партійних „достойників", бо це ніби шкодить партії. За газетними твердженнями — державна радіо-телевізійна стація відмовила президентові ЧСР Антонінові Новотному змогу виступити так само в окремій передачі й опрокидати зголошені проти нього закиди. Припускають, що його ось-ось „вичистять".

ДИКТАТОРСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ БІРМИ, ГЕН. НЕ ВІН, ЗАКИНУВ Комуністичному Китаєві, що він дає прибіжище партизанам, які діють в північній частині тієї країни. Не Він недвозначно дав пізнати, що Комуністичний Китай власне й організує та висилає до Бірми тих партизанів. Ця заява тим знаменніша, що ген. Не Він завжди старався зберігати дуже добрі взаємини з Комуністичним Китаєм і дуже суворо перестерігає невтральність Бірми.

ПОРТУҐАЛЬСЬКИЙ УРЯД АРЕШТУВАВ І ВИВІЗ на острів в затоці Ґвінеї, за 248 миль від африканського узбережжя, лідера портуґальських соціялістів, 43-річного адвоката Маріо Сореса. Того соціялістичного діяча, одного з найактивніших і найвідважніших опозиційних портуґальських діячів, арештували були в минулому вже 11 разів. Теперішнім арештуванням і вивезенням Сереса портуґальський режим Олівейри Салязара сподівається послабити внутрішню опозицію.

У ПОЛЬЩІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ЧИСТКА державно-партійного апарату з осіб жидівського роду, які вихрестились і цілком спольонізувались та які польська партійна преса підтягає під знаменник „сіоністів", що ніби винуваті в кампанії за більші громадянські свободи. Викинули з партії і звільнили з праці члена Політбюра Романа Замбровського, родом жида. Насправді — твердять закордонні обсерватори у Варшаві — це йде боротьба між групою міністра внутрішніх справ і поліції генерала Мєчислава Мочара та комуністами, які втекли були за німецького наїзду до Москви і з того часу стали вірними її слугами.

ДЖОРДЖ БРАВН ВИСТУПИВ ПУБЛІЧНО проти британського прем'єра Гаролда Вільсона, закинувши йому, що це він, Вільсон, найбільше винуватий у пануванні в сучасному британському громадянстві „настрою цинізму". Бравн, який все ще є заступником голови Партії Праці і щойно три дні тому зрікся становища міністра закордонних справ, заповів, що „прийде час" на виявлення різних прикрих для британського прем'єра ревеляцій. Ця суперечка між найвищими керівниками партії при владі — ще більш послаблює теперішній режим в Британії.

В ЄГИПТІ СПОДІВАЮТЬСЯ ЗМІН В УРЯДІ, при чому не відомо, чи Гамаль Абдель Нассер захоче зберегти свої становища президента і прем'єра, чи зречеться одного з них. Від минулорічної прогри Єгипту в червневій війні проти Ізраїлю існує в єгипетському політичному житті постійно стан напруження.

РЕСПУБЛІКАНЦІ И РОБЕРТ КЕННЕДІ

Провідник республіканців у Сенаті Еверет М. Дірксен (зліва) та крайовий голова республіканської партії Рей Блісс заявили журналістам у Вашинґтоні, що вони із зловрадним зацікавленням спостерігають труднощі Демократичної партії, в яких вона опинилася внаслідок рішення демократичного сенатора Роберта Кеннеді включитися в змагання за номінацію на президентського кандидата.

Палатна Комісія відкладає працю над проєктом про громадянські права

Вашинґтон. — Президент Джансон висловив був надію, що Палата Репрезентантів в короткому часі вирішить справу законопроєкту про охорону громадянських прав після того, як цю програму схвалив Сенат. Але Палатна Комісія Правил вирішила відкласти працю над тим проєктом на три тижні, до 9-го квітня, іґноруючи бажання демократичного проводу, щоб вже в найближчому тижні обговорювати цю справу. Демократи побоюються, що посередники при продажу домів матимуть доволі часу на те, щоб повести кампанію серед конґресменів проти схвалення того пункту в законопроєкті, в якому говориться про скасування расових обмежень при продажу домів та винаймуванні помешкань. Комісія може спричинити те, що повна Палата зможе вирішувати громадянський законнопроєкт аж після великодних вакацій, які триватимуть від 11-го до 22-го квітня. На день 22-го квітня призначений початок маршу на Вашинґтон, який орґанізує д-р Мартин Лютер Кінґ, і тоді буде неприємлива атмосфера для схвалення цього громадянського закону. Численні конґресмени є проти того, щоб власники домів мусіли їх продавати кожному без огляду на расу.

Сенатор Мортон має очолити виборчу кампанію за вибір Рокефеллера

Вашинґтон. — Секретар сенатора республіканця Трустана Б. Мортона з Кентаки Дафф С. Ред повідомляє, що сенатор Мортон погодився відограти важливу ролю у виборчій кампанії за вибір губернатора Нелсона А. Рокефеллера на президента. Гадають, що Мортон стане керівником виборчої кампанії в цілих ЗСА. Сенатор Мортон був головою Републіканського Крайового Комітету за президентури Д. Д. Айзенгавера. Він заявив, що цього року не буде старатися про перевибір з огляду на стан свого здоров'я. Сенатор Мортон це один із тих 17-ох сенаторів республіканців, які під час снідання з нюйоркським губернатором у Вашинґтоні 19-го березня домагалися, щоб Рокефеллер кандидував і брав участь у правиборах в Ореґоні, які відбудуться 28-го травня. Сам Рокефеллер ще не заявив, чи буде цього року кандидувати, він обіцяв скласти заяву в цій справі в четтер 21-го березня.

Д-Р ВОЛОДИМИР ҐАЛАН ПОВЕРНУВСЯ З ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Філядельфія. — Голова ЗУАДК-у і голова Української Щадниці д-р Володимир Ґалан повернувся з поїздки на Міжнародну Конференцію Щадниць усіх американських країн, що відбулась у Ріо де Жанейро. Д-р В. Ґалан, крім участи в Конференції, відвідав Відділ американської допомоги для Південної Америки — в амбасаді ЗСА у тій країні, а також декілька центральних українських установ у Бразилії й Арґентині.

Портові вантажники в Ню Йорку страйкують вже третій день

Ню Йорк. — Страйк портових вантажників спаралізував весь рух в цьому великому порті, коли припинили працю13.000 робітників, залишаючи в причалах 69 кораблів невивантажених. Але окремі групи вантажників зголосилися до праці в порті в Вайоні, Ню Джерзі, щоб вивантажувати й вантажити військові кораблі. Цей страйк почався 18-го березня, бо портові вантажники домагались, щоб Портова Комісія не затруднювала в Ню Джерзі 750 нових робітників. 20-го березня мав бути протестаційний страйк у всіх портах від Портленду, Ореґон, до Норфолку у Вірджінії. 19-го березня прибув до порту великий океанічний корабель „Юнайтед Стейтс" із 988 пасажирами, які мусіли самі себе обслуговувати та нести баґажі. Допомагала пасажирам корабельна прислуга. Страйк в Ню Йорку має тривати цілий день 20-го березня, а в інших портах тільки 4 години для маніфестації солідарности з нюйоркськими вантажниками.

Ворожу силу у В'єтнамі нараховують на 500 до 600 тисяч осіб

Сайґон. — Американські військові чинники признали, що висоту збройних сил комуністів у В'єтнамі недооцінювано й що первісні обрахунки їх були невірні. Тепер ті американські керівні кола, спираючись на інформаціях від розвідки, зізнаннях перебіжчиків і полонених та схоплених документах, обраховують збройні сили комуністів на 500.000 до 600.000 вояків, при чому вони діляться на реґулярне військо Північного В'єтнаму, вишколені кадри В'єтконґу, тайну міліцію В'єтконґу й різні його допоміжні сили серед цивільного населення. Такий стан буцім-то був на 29 січня ц.р. напередодні так званої новорічної офензиви комуністів на південно-в'єтнамські міста. Хоч комуністи втратили у тій офензиві коло 50.000 вбитими, проте ті втрати вже надолужили новою рекрутацією, що її переводили майже без ніякого спротиву збоку державних властей Південного В'єтнаму у хаотичних відносинах, що запанували після новорічної офензиви. Тепер у Південному В'єтнамі продовжується альянтська офензива під гаслом „Рішені перемогти", при чому найбільші її осяги у виявлюванні складів зброї ворога. Зараз недалеко Сайґону, над берегом ріки Сайґон, знайдено знову великий засекречений склад зброї, в якому було, між іншим, 80 ракет і 1.200 міномецтів, як теж 1 скриньок із динамітом. Цю зброю, мабуть, привезли комуністи човнами з Північного В'єтнаму, або — перевантаживши її на човни на широкому морі з совєтських кораблів. — На публічному переслуханні одного з 6-ох втікачів з північно-в'єтнамської армії, високих старшин, між ними двох лікарів, той комуністичний старшина виявив, що вони діставали у Північному В'єтнамі завжди пересторогп перед налетами літаків Б-52. Приготування до тих налетів зраджують, очевидячки, члени південно-в'єтнамської обслуги на летовищах.

У Польщі арештовано понад 1.200 осіб у зв'язку з демонстраціями

Варшава. — „Сам" Владислав Гомулка, польський комуністичний диктатор, признав у своїй двогодинній промові, що її виголосив у вівторок 19 ц.м., що у зв'язку з студентськими демонстраціями й заворушеннями арештовано 1.208 осіб, з того 307 студентів, але 687 осіб вже звільнено. Однак 207 осіб, в тому числі 67 студентів покарано адміністраційним шляхом. 146 осіб, в тому числі багато поліціянтів, було в тих заворушеннях ранених. Гомулка виступив проти шукання „жертвенних козлів" за ті заворушення в постаті „сіоністів" та взагалі виступив проти антисемітської нагінки, призвавши, що таврування „сіонізму" й антисемітизм — це одно й те саме. Він поділив жидів на три катеґорії: таких, що хочуть воювати проти арабів, і таким жидам він обіцяв беззастережно видавати візи на виїзд до Палестини, — „невтральних", які не знають, чи називати себе польськими чи жидівськими патріотами, — і таких, для яких тільки Польща є батьківщиною, цебто — жидів цілком спольонізованих, і такі — твердив він — займають багато відповідальних становищ в державному апараті. Гомулка не заперечив правильности всіх студентських вимог та обіцяв розглянути різні резолюції, прийняті на „леґальних" студентських зборах, цебто таких, які відбулися з дозволу ректорату даних високих шкіл. Зате він за іменем натаврував письменників Павла Ясєніцу і Стефана Кісєлевського і 5-ох професорів Варшавського університету, як таких, що віддавна ніби-то боролися проти „партії" і які відповідальні морально за студентські заворушення. Зрештою, він таврував „націоналізм" та прославляв „союз" Польщі з СССР, як „наріжний камінь польської політики".

У Британії значно підвищено податки — заморожено ціни й платні

Лондон. — Британський канцлер скарбу, чи пак міністер фінансів, Рой Дженкінс, представив в палаті громад прелімінар нового бюджету з найвищими податками і різними прикрими для громадян обмеженнями, що їх знає історія тієї держави в мирних часах. Сума всіх безпосередніх і посередніх нових податків досягла 2,200.000.000 дол. Підвищено податок при купні циґарок, алькогольних напитків, газоліни, солодощів, автомобілів і дуже багатьох інших товарів не тільки люксусового характеру, але й щоденного вжитку. Водночас уряд зажадав уповноваження від парляменту для проголошення декретом найвищої границі для платень і дивіденд. Уряд пропонує заборонити будь - яку підвишку платень понад 3.5% річно. Рой Дженкінс апелював до членів парляменту та всього народу — принести навіть болючі жертви з уваги на важку фінансово - господарську ситуацію Британії та зокрема з уваги на міжнародну кризу, проявлену масовими закупами золота.

Д-р Михайло Козак переобраний на голову Відділу УККА в Міннесоті

Міннеаполіс. — В суботу, 16-го березня ц. р., відбулися чергові Загальні Збори Відділу УККА в Міннесоті. У Зборах взяли участь представники 18-ти організацій, та багато платників УНФонду. У висліді Зборів вибрано нові органи Відділу УККА в такому складі: голова д-р Михайло Козак, заступники голови — д-р Володимир Анастазієвський, д-р Євген Міцевич; секретарі — Аліса Данилюк та Катерина Спасик, фінансовий референт — Теодор Чура, культурно-освітній референт — Павло Вітрик, пресовий референт — інж. Валентина Єрмоленко, організаційний референт — Іван Вакіряк, члени Управи: Василь Спасик, Ніна Булавицька, д-р Петро Попадюк. Контрольна Комісія: Антін Семенюк, голова, Михайло Каркоць та Василь Домбровський — члени. Товариський Суд: д-р Сергій Єрмоленко, інж. Анатоль Гноєвий, інж. Лев Ришавий.

Збори пройшли у діловій атмосфері.

Д-р Аріяс говорить про зміну договору про Панамський канал

Панама. — Новий можливий панамський президент д-р Арнульфо Аріяс заявив, що треба буде наново передискутувати тексти трьох договорів, які минулого року заключено, між ЗСА і Панамською Республікою в справі Панамського каналу. Д-р Арнульфо Аріяс має стати в цьому році новим президентом Панамської Републіки, якщо вибори відбудуться в травні. Теперішній президент Панами Марко А. Роблес хоч і заключив ці договори, то їх не підписав досі, а тепер він втратив контролю над Національною Асамблеєю. Д-р Аріяс здобув докторат медицини в Гарвардському університеті. Він заявив, що взаємини між ЗСА і Панамою будуть добрі.

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В УРЯДОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЗАКОРДОННИХ СПРАВАХ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТИ ФРОНТУ СУПРОТИ ВОРОГА

Вашинґтон. У вівторок, 19-го березня, тут у приміщеннях Державного Департаменту почалася дводенна конференція в закордонних справах для репрезентантів не-урядових організацій. Речники поодиноких відділів Уряду ЗСА інформують зібраних дві сотні репрезентантів не-урядових установ про теперішній стан американської закордонної політики та її вигляди на майбутнє, відповідаючи також на різні запити в цих справах. Конференція відбувається на інформаційній базі в тому сенсі, що до публічного відома можна подавати справи, про які на цій конференції мова, але не можна подавати хто про що говорив. Між учасниками конференції є шість репрезентантів американсько-українських установ: Українського Конґресового Комітету Америки (проф. Л. Добрянський і д-р Вол. Душник), Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (д-р Вол. Ґалан), Українського Народного Союзу (Йосип Лисогір), Українського Робітничого Союзу (Антін Батюк) та Союзу Українців Католиків „Провидіння" (о. дек. Мирослав Харина і Стефанія Вовчок). У першому дні конференції давали інформації та відповідали на запити державні підсекретарі Ніколас Каценбах і Чарлз Болен та асистент державного секретаря Едвард Рі, а в дальшому відбулися виступи державного секретаря Діна Раска та підсекретарів Вілляма Бонді і Юджіна Ростова та ін.

На прийняття в Державному Департаменті у вівторок 19 березня, яке відбулося після полудневої сесії, несподівано прибув президент Джансон і використав ту нагоду для виголошення важливої політичної промови. Він підкреслив обов'язок Америки витримати у виконуванні своїх міжнародних зобов'язань та в змаганні до миру. Ворог — казав Президент — не має сили зламати Америку у В'єтнамі фізично, тому намагається зламати волю Америки до боротьби в ім'я її ідеалів. Президент закликав до єдности і до єдиного американського фронту в цьому важкому для Америки часі. На тому прийнятті в Державному Департаменті був приявний між іншими високими американськими урядовцями — також амбасадор ЗСА в Об'єднаних Націях, Артур Ґолдберґ. Українська група мала спільну світлину з державним секретарем Діном Раском.

Користаючи із свого побуту у Вашинґтоні, згадані репрезентанти українських установ перевели у вівторок ввечері зустріч з місцевим Відділом УККА й іншими місцевими діячами для спільного плянування заповідженої вже великої української маніфестації в обороні прав людини, що була плянована у столиці на день 28 квітня та у зв'язку з конференцією Об'єднаних Націй в справі Прав Людини в Тегерані і у зв'язку з одержанням в останньому часі з України документами про продовжувані окупаційним комуно - московським режимом в Україні практики народовбивства, тепер зокрема звернені проти українських інтелектуалів. В цій зустрічі взяв участь також член Екзекутиви і директор канцелярії УККА мґр. Іван Базарко, який широко доповідав про запляновану маніфестацію. З уваги на іншу велику маніфестацію у Вашинґтоні, ця українська маніфестація відбудеться, мабуть, 5 травня ц.р., про що будуть ще своєчасні повідомлення.

Крім згаданої маніфестації квітня біля пам'ятника Шевченкові, на 1-го червня цього року запляноване там ще УККомітетом ювілейний бенкет для відзначення 50 річчя проголошення незалежности Української Держави. В бенкеті візьмуть участь видатні американські діячі.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВШАНУВАННЯ АКАДЕМІКА СТЕПАНА СМАЛЬ - СТОЦЬКОГО

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА і його Філологічна Секція влаштовують в суботу 23 березня 1968 р., о годині 5-ій по пол., в залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку — Наукову Конференцію для відзначення 30-ліття смерти академіка Степана Смаль-Стоцького. Конференцію відкриє директор Філологічної Секції проф. д-р В. Лев. Першу доповідь на тему „Заслуги акад. Степана Смаль-Стоцького для української філології" виголосить проф. д-р П. Ковалів. З черги проф. д-р Р. Смаль-Стоцький поділиться з присутніми своїми спогадами про Батька. Конференція призначена для широкого загалу громадянства. Вхід вільний.

УКРАЇНЕЦЬ НА З'ЇЗДІ СТУДІЙ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Вінніпеґ. — Молодий науковець, проф. Юрій Книш був учасником конференції для студій середньовіччя, яка відбувається щодва роки в Західньо - Мишиґенському Університеті, в Келемазу. Студійна конференція тривала три дні — 13, 14 і 15 березня з участю понад 500 представників північно-американських університетів. Проф. Юрій Книш є членом департаменту політичних наук у Манітобському Університеті. В останніх роках досліджував він творчість однієї з наймаркантніших і контроверсійних постатей середньовіччя — англійського мислителя — Вілляма Окама.

ОБГОВОРЮВАТИМУТЬ КНИЖКУ ПОЛЬСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА ПРО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Ню Йорк. — 64-й Відділ СУА, який у минулу неділю з найкращим успіхом здійснив Показ Історичної Ноші, влаштовує в суботу 23 березня о. год. 6:30, у власній домівці в Укр. Народнім Домі на 2-й авеню, кімната ч. 31, Панель-обговорення праці сучасного польського письменника Єжи Енджеєвіча „Ночі українські, або родовід генія". Участь у панелі беруть пані: Іванна Рожанківська, Оксана Шур, Христина Навроцька і, як модератор — Наталія Чапленко. Запрошують зацікавлених.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ДЛЯ Т. ШЕВЧЕНКА І ГРОМАДИ

Філядельфія. — Відділ Юного СУМА запрошує найширше громадянство міста на Шевченківське Свято, яке молодь влаштовує в „Горожанській Залі" на Найставні, при Ровен і Кларисса вулицях, о 7-ій г. вечора у суботу 23 березня ц. р. на Святі Кобзаря виступатимуть молоді сили під мистецьким керівництвом і доглядом проф. Зої Маркович, Мирослава Солтиса, п-і Ліди Прокоп, п-і Софії Кусень, письменниці Оксани Керч - Куліш.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Кандидатура Роберта Кеннеді

Проголошення 16 ц. м. кандидатури сенатора Роберта Кеннеді грунтовно змінило передвиборчу ситуацію. Вона покищо хаотична і зводиться здебільша до взаємних обвинувачень, закидів і спростувань трьох демократичних кандидатів: в імені Линдона Джансона виступають віце - президент Гюберт Гомфрі й інші видатні демократичні діячі, вірні Президентові, але сен. Юджин МекКарті не приховує свого огірчення з приводу несподіваної появи нового суперника в особі Роберта Кеннеді.

Демократична партія опинилася в ситуації, коли партійні провідники й рядові члени повинні заявлятись за одного із трьох кандидатів. Правда, оптимісти твердять, що на конвенції Демократичної партії не буде аж трьох кандидатів, бо ситуація там проясниться вже у ході правиборів: 2-го квітня у Вісканзині, 7 травня в Індіяні, 14 травня в Небрасці, 28 травня в Ореґоні й 4 червня в Каліфорнії. Покищо і сен. МекКарті, і сен. Роберт Кеннеді атакують політику Президента, а прихильники Джансона „щадять" МекКарті і головне вістря своїх закидів звертають в сторону Кеннеді.

Преса назагал неприхильна Робертові Кеннеді. Закидають йому, що він керується виключно персональними амбіціями, дармащо заявив, що виставити свою кандидатуру спонукала його трудна ситуація, в якій опинилася ця країна і з якої він може її врятувати. Все ж усі признають, що Роберт Кеннеді має за собою два атути, яких не має ні один з його суперників: популярність, що є своєрідним феноменом і що у великій мірі прив'язана до прізвища Кеннеді та сентименту до його трагічно загинулого брата Джана, — і величезний маєток, власний та родинний. Але його перемога як на партійній конвенції, так і в голосуванні 5 листопада ц. р., ще дуже сумнівна: надзвичайно тяжко повалити однопартійного противника, що є президентом країни і головою партії, отож керівником партійної машини. Перемога Кеннеді залежить і від такого чинника, як — молодь. Невідомо, чи йому вдасться знову здобути симпатії в широких колах молоді, яка спонтанно підтримала була сенатора Юджина МекКарті в правиборах у Ню Гемпширі. Невідомо також, як складеться влітi цього року ситуація у В'єтнамі й на господарському та расовому фронтах всередині Америки: від цього залежатимуть зріст чи упадок популярности Линдона Джансона та шанси обох однопартійних і республіканських опонентів.

Сила громади

„Громада — великий чоловік", стверджує наша народна приказка. І наша вільна громада саме в цих місяцях практично підтверджує добру славу великого, найбільшого збірного чоловіка: складає десятки тисяч трудових долярів на Фонд Катедри Українознавства в ЗСА, жертвує тисячі долярів на культурну Фундацію ім. Т. Шевченка в Канаді, а в Арґентині взялася завершувати таке важливе діло, як встановлення пам'ятника Кобзареві - Пророкові в столиці тієї країни. Але ці вияви збірної мудрости і жертвенности в ім'я загального добра і користи для української визвольної боротьби мають місце у вільних країнах світу. Чи громада, або громадськість може виявити себе і в країнах комуністичної диктатури?

Кожна людська одиниця є членом якоїсь людської збірноти. Заслані Москвою діячі української культури, в'язні в мордовських таборах та у володимирській тюрмі — є частиною українського народу. Породжуючи таких людей, Україна допомагає не лише собі у змаганнях за правду та волю, а й усьому світові, бо ніби попереджає тих, які готові, за висловом Т. Шевченка, „спати на волі", що свобода таки неподільна. Виступами в обороні людських прав засуджених Москвою на таємних, закритих, отже несправедливих процесах — вільна українська громада єднається з українським та іншими поневоленими народами.

Український народ навіть в умовах набрутальнішої імперської диктатури не раз уже виявляв свою збірну силу. Навести тільки найновіший приклад з його боротьби проти плянів окупанта. Вже кілька років минуло, як так званий Держбуд УССР з В. Єлізаровим у Києві заплянував був зруйнувати змальовану ще Тарасом Шевченком чудову церкву в селі Андрушах. Проти цього пляну в дослівному розумінні цього слова виступив народ — від академіків до колгоспників. І ось „Літературна Україна" з 15 березня повідомила, що та церква буде збережена. Бо народ — могутня сила, з якою мусить рахуватись навіть такий жорстокий і безпощадний окупант, як червона Московія.

П. Феденко

ОСНОВНА ПРОБЛЕМА

Мюнхен, — „Привид бродить по Европі, привид комунізму", — цими словами починається твір Маркса й Енґельса, написаний 1847 року, напередодні революції 1848 р., що потрясла основи февдального режиму в Західній Европі. Що бачимо нині, після 50-літнього панування комуністів у Російській імперії, яка фальшиво зветься „союзом нерушимим народів свобідних"?

У Варшаві та в інших містах Польщі тисячі студентів демонструють, вимагаючи демократичних вольностей. У Чехо - Словаччині після студентських демонстрацій в жовтні 1967 року, настала „політична відлига": новий провід комуністичної партії послабив цензуру преси й літературної творчости, обіцяє завести законність, покарати поліціянтів, що побили студентів-демонстрантів. Мають дати відшкодування потерпілим від варварської поведінки поліції супроти мирної демонстрації молоді в Празі.

В Україні н а ц іональне гноблення, г о сподарський визиск, колонізація і всяка дискримінація українців „на нашій, не своїй землі" викликає щораз гостріший спротив і протест серед нашої людности проти панування Москви. Цей спротив виявляється насамперед серед молоді, між членами комсомолу, що читали твори Маркса та Енґельса і пам'ятають слова Інавґурації Адреси Першого Соціялістичного Інтернаціоналу з 1864 р.: „Народ, що гнобить інші нації, сам кує свої кайдани".

Тисячі молодих українських патріотів наповнюють концентраційні табори в різних областях СССР. В самій Росії хвиля протесту проти партійної диктатури не зменшується. Як у кожній комуністичній країні, перед ведуть студентська молодь і люди, причетні до культурної творчости, назагал члени комуністичної партії, часто сини й дочки видатних діячів комуністичного режиму (Якір — син розстріляного маршала Якіра, Літвінов — внук колишнього міністра в уряді Сталіна, Максима Літвінова, а найяскравіший приклад — Світлана, дочка Сталіна, яка втекла з тюрми народів, щоб, за її словами, „не бути державною власністю").

Об'єднує цих людей бажання політичної свободи, волі для культурної творчости, протест проти тотальної диктатури партії, спротив (у неросійських народів) російському комуністичному націоналізмові та імперіялізмові.

Слово „демократія" набрало в країнах під комуністичними диктатурами вибухової сили. Парафразуючи слова „Комуністчного Маніфесту", можемо сказати: „Привид демократії бродить по Европі".

У Чехо - Словаччині, під натиском суспільства, комуністичні провідники заявляють про потребу відповідальности партії перед народом. Студенти йдуть масово до замку в Ланах, де поховано першого президента Томаша Масарика і його сина Яна, що був убитий комуністами в 1948 р. в Празі під час державного перевороту. Томаш Масарик був теоретиком демократії, противником і критиком большевизму. Його і Яна Масарика вшановує тепер молодь Чехо-Словаччини, що виросла під комуністичним режимом.

У Польщі молоді, яка домагається ліквідації поліційного режиму, допомагають робітничі маси. В Україні вихованці комуністичної партії голосно говорять про ґарантоване к о нституцією право України на відокремлення від Росії.

Слід звернути увагу на те, що в усіх вимогах людности цих країн, висловлених леґально, демократія охоплює не тільки політичну свободу. Ця ідея відноситься й до господарства. Немає голосів, що проповідували б поворот до старих порядків, коли маґнати великої земельної власности й індустріяльного та фінансового капіталу мали в своїх руках народне господарство. „Хочемо демократії і соціялізму!" — ці кличі лунали під час студентських демонстрацій у Празі й Варшаві, те саме діялося під час угорського повстання 1956 року. Спротив партійній диктатурі має поступовий характер — політичний, суспільно-господарський та національний; рівність суспільна, рівноправність національна. Досягнути цього незмірно легше в країнах однонаціональних.

Польща, де тепер по суті немає „національних меншин", Угорщина або Чехо-Словаччина (чехи й словаки хочуть жити в одній державі на основі рівноправности) — ці країни можуть зліквідувати у себе диктатуру партії без великих труднощів. Інша ситуація в такій многонаціональній державі, як Совєтська імперія.

Володарі Кремлю добре розуміють, що політична свобода дала б неросійським народам можливість зорганізуватися для оборони свого права на самовизначення. Тому Центральний Комітет КПСС свідомо потурає розвиткові імперіялістичних і шовіністичних настроїв у російському суспільстві, щоб тримати це суспільство при своєму колоніяльному режимі. Це свого роду „ставка на негідника": на шпигуна, поліціянта, присланого з Росії до Києва, Тбілісі або Риґи, щоб держати в покорі „націоналів", на вчителів мови „старшого брата" в неросійських республіках, на висооплачуваного „спеца"-бюрократа, що зґорда дивиться на неросійські народи і називає їх мови „собачими". Це той відомий за царського режиму тип, що його характеризував Ленін перед революцією 1917 р. як „насільніка і подлєца". Цієї небезпеки не смієм легковажити.

Відомий дослідник національних проблем в СССР Ричард Пайпс (Гарвард) писав про свої розмови з молодими росіянами - інтеліґентами в Росії і в неросійських республіках Туркестану. Його співрозмовники в Росії ставилися байдуже до можливости відокремлення неросійських народів: вони на перший плян ставили політичну свободу російського народу. Але росіяни - колонізатори Туркестану на питання про право народів на відокремлення цинічно відповідали: „Нехай спробують!"

Ясна річ, що на цьому великодержавному російському шовінізмі хоче триматися при владі диктаторська партія в СССР, даючи „старшому братові" різні вигоди й привілеї в неросійських республіках, заселюючи міста російським елементом і висилаючи „націоналів" з рідної землі в далекі простори за Уралом. Таким чином диктаторський режим затискає петлю неволі на шиї поневолених народів і гальмує прямування російського народу до визволення.

Це — кардинальна проблема нашої доби. Від того, куди піде розвиток російського суспільства — в бік демократії чи до дальшого зміцнення деспотизму — залежатиме доля всіх народів совєтської орбіти. Як свого часу царська Росія була „жандармом Европи", здушувала кожний рух до вільного життя у західних сусідів, так тепер тиранський режим у Москві, з його могутнім воєнним арсеналом, може спинити процес лібералізації в країнах - сателітах і своїми „бичами та скорпіонами" винищити або зломити носіїв демократичного поступу в народах СССР.

ЧАС ПРОБИ

Матеріяли і документи, які дісталися з України на Захід, потверджують із першого джерела, що Москва веде послідовну, жорстоку акцію проти українського народу, його мови і культури, а до українців, які, затривожені таким с т а н ом справ, мають відвагу говорити про це, застосовує брутальне насилля.

Всі ці документи такі страшні своїм змістом, а автентичність їх така безсумнівна, що навіть преса ЗСА, Англії, Франції, Німеччини, Швайцарії, для якої українські справи „не інтересні", широко, хоч не завжди точно використала їх на своїх сторінках. Бо з документів цих промовляють інтеліґентні люди, яких режим держави, члена Об'єднаних Націй — СССР, що у своїй конституції ніби ґарантує вільний розвиток національностей, через свої органи цькує як диких звірів, а разом з ним цькує і всіх тих, що домагаються, щоб у відношенні до їх народу і до них особисто виконувалось постанови конституції.

Маємо тут на думці лист журналіста Вячеслава Чорновола до головного прокурора СССР, лист Івана Кандиби до першого секретаря компартії України Шелеста, лист І. Масютка до того ж Шелеста, листи Левка Лук'яненка та Юрія Шухевича - Березинського до голови Президії Верховного Совєту УССР, лист С. Віруна до Олеся Гончара, лист д-ра Володимира Горбового до редакції газети „Правда" і інші матеріяли про похід Москви проти українського народу, про знущання над політичними в'язнями у таборах Мордовії, про топтання основних прав громадян України і українського народу.

Всі ці матеріяли не є в Україні таємницею: вони в сотнях, а може й тисячах копій „ходять по руках", і завдяки тому змогли дістатися у вільний світ. Всі вони писані людьми, які на собі зазнали страхіття знущань за те, що домагаються справедливости для українського народу. Їх карають за те, що не є злочином ні у світлі зобов'язуючої в СССР конституції, ні у світлі карного закону. Писані листи повні фактів і з залізною логікою викривають і доказують, що переслідування їх авторів є кричущим зловживанням влади адміністраційними і судовими органами.

Складається враження, що авторам цих документів уже не страшне ніщо, що найгіршого вони не бояться. Що їм ідеться тільки про те, щоб цілий світ довідався про їхню і їхнього народу кривду.

Найбільш характерним є те, що пишуть це молоді люди, народжені й виховані вже за часів большевизму. Вони одверто заявляють, що всі ті неподобства, які творяться в Україні, суперечать ленінській національній політиці, що вони самі марксисти - ленінці і у справах, про які пишуть, виходять із ленінських позицій.

Як заявив один із відомих на Заході совєтологів, ці матеріяли — це найбільш нищівні документи про суть совєтського режиму, які будь-коли у Совєтському Союзі появились.

Для української еміґрації це час великої проби. Великої в тому розумінні, що йдеться тут про те, чи стане вона на висоті завдання і чи виконає належно ту ролю, яку на неї покладають ті, що в обороні прав українського народу там, в Україні, з повною свідомістю виставляють себе на найвищу небезпеку.

Справа в тому, чи еміґрація, як цілість, зуміє належно підтримати діло тих, що за нього терплять в Україні, чи зуміє одноцілo і зорганізовано повести на міжнародній арені діло, яке вони ведуть в Україні.

Факт, що дещо із цих документів використала або може ще використає преса вільного світу, сам по собі відрадний, але не треба його перебільшувати. Газети написали, хтось прочитав або й ні, на другий день забув — і все. Бо така доля всіх вісток у щоденній пресі. І не багато буде користи для справи, коли обмежимося влаштовуванням протестаційних віч в українських середовищах та схвалюванням найбільш гострих резолюцій, яких ніхто, за виїмком нашої преси, не друкує і не читає.

Потрібна постійна, ведена централізовано, акція на міжнародній арені.

Нині українці на чужині вже мають орган, який може таку централізовану акцію вести, це — Секретаріят СКВУ. Тож усі політичні

(Закінчення на стор. 4-ій)

Софія Наумович

ПАРИЖ ПРО СКВУ ТА ІНШЕ

(1)

Можна сказати, що в лютому 1968 року в Парижі „розв'язався мішок" з імпрезами. Бо ось тільки перерахувати: 2-го — літературний вечір УАТ-ва, 10-го — читання книжки „Лиха з розуму", 16-го — звідомлення делеґатів на СКВУ, 18-го — Крути й 25-го — Свято Державности.

Про першу з цих імпрез була вже мова в українській пресі, тож авторці тих рядків та й доповідачці про „Розстріляне відродження" залишається ствe р д и т и факт, що в зв'язку з новим відродженням українськ о ї літератури, т. зв. „шестидесятників", — серед дослідників і читачів зростає зацікавлення й до попередньої „розстріленої доби" розквіту культури в Україні. Дослідники намагаються тепер — із перспективи часу — спокійніше й докладніше розглянути всі ці процеси росту, які так безоглядно припинила була Москва в „проклятих роках" голоду в Україні. Разом з цим виринає і побоювання, що загарбницька й заздрісна Москва знову візьметься винищувати нові паростки високої кляси літератури в Україні, зразки якої продістаються на Захід.

Тому дуже доречно відбулося, тиждень пізніше, мистецьке читання книжки Вячеслава Чорновола „Лихо з розуму". Його попередив коротким словом про значення цієї документації д-р К. Митрович, який висловив здивування, що на таку актуальну тему паризька публіка не виявила більшого зацікавлення. Четверо читців: сотн. М. Солонар, пані О. Кукловська та пані Катерина й Тоня Штуль — розділили поміж себе ролі, відрізняючись одне від одного манерою читання. Коли п. Солонар і пані К. Штуль читали зрівноваженим голосом життєписи та документацію, то пані Кукловська вибрала для себе драматичні місця, які й передала з прикметним їй патосом, а панна Тоня Штуль — ліричні, в яких виявила бездоганну українську вимову. Мистецьке читання оцих представників трьох поколінь справ и л о глибоке враження на слухачів, з яких дехто й прослезився, слухаючи потрясаючий текст.

Ролі делеґатів на СКВУ також були поділені в наступній імпрезі, бо кожний із них насвітлював Конґрес не тільки зі своєї точки зору, але й у залежності від того, в якій комісії він на Конґресі працював. Це саме й зазначив на вступі інж. Созонтів, який відкрив наради іменем УЦГКомітету.

Проф. Кульчицький, як представник української науки, дав загальний огляд структури Конґресу, і, я к психолог, з'ясував різні підходи конґресових промовців. Одні з них (Васькович, Бойко) промовляли радше в сентиментальній площи н і, Сирник — у речевій, післяконґресова преса висловлювалася теж або захопленим (переважна більшість), або ж критичним (Прокоп) тоном. Доповідач уважає, що суттєву думку Конґресу висловив п. Сирник у своїй доповіді: „Виховання й збереження молоді для України, може, треба поставити на перше місце, бож не зможе помагати визволитися Україні той, хто її відрікся".

Дир. Лазовінський згадав, що ідея скликання СКВУ виникла ще 1926 р. без наслідку, а щойно 10 років тому підніс її полк. А. Мельник. Підготова конґ р е с у 1967 р. натрапляла на, здавалося б, непереможні перешкоди, та все ж їх удалося перебороти. Сесії КУК і ПАУК мали великий вплив на передконґресову підготову, і конґрес таки відбувся. Сам конґрес був незвичайний своїми несподіванками. Багато декого й дечого „шокувало". Зразу на початку студенти запротестув а л и проти вживання українцями англійської мови, і потому ніхто вже не відважився говорити інакше, як по - українськи. Дивувала л ю д е й призначена згори Президія, як теж те, що делеґати не мали слова. Деякі з них були огірчені американською „демократією". Найбільшою несподіванкою була сама чисельність делеґатів. Сильний був тиск опінії, хоч і без дискусії. Під її тиском завершилося спільне становище наших Церков, а жінки вибороли собі місце в Секретаріяті. Загальне признання дістали доповідь п. Сирника та нові ідеї проф. Бойка. Найсильнішим момен т о м була спільна заява Владик. Були плюси й мінуси — брак підготови на зовнішньому відтинку, відсутність представників поневолених народів. Зате маніфестація захопила всю молодь, а демонстрація під совєтською амбасадою удостоїлася вістки на першій сторінці „НИ Таймсу". Брак американських достойників зрівноважив знаменитий виступ Діфенбейкера. Москва старалася всіми силами перешкодити відбуттю Конґресу, зате наш Край вимагав об'єднання. Секретаріят — це великий успіх, але це тільки етап. Були побоювання, що СКВУ опиниться в одних руках, але всі середовища були настільки зрілі, що жадна група не мала абсолютної більшости. Щоправда, нарікали придніпрянці-православні, що вони не мали великого впливу, але це не був наслідок якоїсь дискримінації, а тільки вислід їхньої слабої активности в громадському житті.

Проф. Янів мав окреслену тему: релігійний а с п е кт Конґресу. Він проявився в урочистій і діловій ділянках. Численні молитви й релігійне обрамування відповідали першій ділянці. У промові-молитві митр. Сеншина хоч і були особисті порахунки з противниками все ж вона була виголошена від цілої Католицької Церкви. Тільки чомусь відокремлено виступив представник оо. Василіян. Була теж тривога, що Православна Церква не виступить сконсолідовано, а з 3-4 привітами. Справу врятував архиєп. Мстис л а в, який теж домагався участи Церков у Секретаріяті. У діловій ділянці, на виховній сесії, прийнято релігію як засіб виховання, а Патріярхат — як визволення з хаосу. У цій справі мала ще висловитися конференція мирян, яка, на жаль, не знайшла зрозуміння, а православні не були зацікавлені Патріярхатом. Коли б Конґрес потривав ще два дні, то справу Патріярхату, як і узгіднення з православними, можна було перевести, — бо такий був тиск громадської думки. У спільному зверненні духовенства вирішну ролю відіграли протестанти, які переломили навіть нехіть православних, що почували себе осамітненими. На тому й виграли протестанти, бо стали першорядним атутом.

(Далі буде)

о. Юрій Менцінський

ПО ІСТОРИЧНИХ І СВЯТИХ МІСЦЯХ

(3)

В суботу 19 вересня ми оглядали робітничу дільницю, базари і відвідали коптійську православну церкву, у пивниці якої згідно з переданням скривалася св. Родина, коли втекла до Єгипту. Всередину ми не могли ввійти, бо рівень води в Нілі піднісся і нижче розташовані місця залляла вода, навіть подекуди протікала вона по дорогах.

Були ми також у божниці, де проповідував Мойсей, коли мав випроваджувати Ізраїль з Єгипту. Вона невелика і в її бібліотеці є деякі св. книги з тих часів.

Таки того дня ввечері о 9-ій годині невеликий літак перевіз нас до Бейруту, столиці Лібанону. І ми вже в Палестині. Вона була поділена між чотирма державами: Лібаноном (по нашому Ливан), Сирією, Йорданією і Ізраїлем. Всі ті чотири держави мають 10 мільйонів людей.

Між Ливаном і Сирією, Йорданією і Ізраїлем простягається довгий скелястий хребет. Всі чотири держави мають багато пустель, кам'янистих теренів, неужитків. Міста гарно розбудовані, видно американську підмогу.

Ізраїльська держава цвіте. Різними можливими способами пустелі засаджують тут гаями, виноградниками, овочевими садами, а на низинах, на врожайних теренах попри різного роду збіжжя, плекають бавовник. Там при уродинах, вінчанні чи похоронах кожна родина має посадити деревце, а є такі, що садять по кількадесят. Це не легка справа на скелястому терені засадити деревце так, щоб прийнялося.

В Бейруті в очі впадає прекрасний університет, що його побудували американці Тисячі чужинців користають з цієї шляхетної інституції. В околиці Ливану ми оглядали старовинні святині фенікійців, греків і римлян.

З тієї невеликої держави переїздимо до Сирії. Дорога по обох боках засаджена великими кактусами, і так в'їздимо до її столиці Дамаску.

Пригадую історію про св. Павла, як він, ще звавшись Савлом, вибрався був до Дамаску з дружинниками ловити християн. В дорозі він осліп, в домі Ананії охристився на Павла і прозрів. За зраду віри жиди хотіли були його вбити і чекали на дорозі, аж вийде, але вірні вночі з противної сторони хати спустили його в коші через вікно до городу. Ця подія вирізьблена над вікном тієї хати, і ми те місце втечі оглядали.

В другій частині Палестини, тобто в Йорданії і Ізраїлі є до сліз зворушливі місця. Не буду кожної країни окремо описувати.

Оглядаємо місце Благовіщення. Це досить глибока печера з престолом і двома свічками. Там папа Павло VI, коли їздив до Святої Землі, правив Службу Божу. Над печерою гарна церква. Біля молитовної кімнатки є дві більші, де мешкала св. Родина, і робітня св. Йосифа.

В Палестині ще досі багато вбогих людей живуть по печерах або в зложених з каміння однокімнатних хатках із пласким дахом. Тут десять місяців у році триває посуха, лише в листопаді і грудні випадає трохи дощу.

Оглядаємо Вифлеєм і ту печеру, де народився Христос. Це місце відділене залізними штахетами, на землі образ і багато еликтричного світла. Вгорі церква.

В Єрусалимі показують нам місце, де св. Родина відшукала 12-літнього Ісуса.

Їдемо автобусом понад рікою Йорданом і спиняємося в місці, де Христос охристився. Вірні різних народностей знімають взуття, босоніж вступають у воду, христяться, співають, а потім беруть воду у фляшки. І я також привіз з собою воду з Йордану і роздав друзям по малій мірці.

У Мертвому морі вода чиста, як сльоза, лише слизька і їдка, бо має в собі 25 хемічних складників. Вона помагає на ревматизм і артретизм. Тут я купався щось із 15 хвилин. На дні пісок, десь-де намул. Вода нижче пояса, глибшої я не міг дошукатися. Я поклався навзнак, розпростер руки і без руху лежав на поверхні, як на софі. Сонце пряжило. Краплина води попала мені в око, але годі було її стерти, бо руки були мокрі, отже чимскоріше пішов я до кабіни під душ. І знову у воду.

Переїздимо попри гору Тавор, де Христос переобразився. Її об'їжджаємо довкола, але на верх не спинаємося, бо час наглить. На шпилю стоїть церковця, здається православна. За дві милі від дороги оселя Наїн, де Христос воскресив сина вдовиці.

В Гетсиманському саді оглядаємо три оливні дерева, що мають по три тисячі років. Решта площі під квітниками і забудованнями монастиря. Під тим деревом, де Христос молився і піт кривавий стікав з Його чола на землю, де Його зрадив Юда, прочани брали по грудці землі. І я теж трохи взяв на пам'ятку.

Переходимо до палати Кайяфи, де Христа судили. Оглядаємо місце, де св. Петро Його вирікався, входимо до печери, де Ісуса цілу ніч держали. Це глибока яма з отвором посередині, через який, наче комином, спускали і витягали страдальця. Бачимо камінний стовп, до якого під час бичування прив'язували нашого Спасителя. Стоїмо біля мармурового підвищення з гарним мармуровим фотелем, з якого Пилат промовляв до товпи.

Починається Хресна Дорога, вона вузька і підноситься щораз вище, по боках маленькі каплички, що нагадують нам, де Христос падав, де зустрівся з Матір'ю, Веронікою, Симоном Киринейським, побожними жінками. Тисячні маси під проводом духовенства йдуть з нами, тягнеться довга наче ріка процесія, люди співають різними мовами.

І так доходимо до Божого Гробу, що знаходиться під величавою церквою. До нього впускають групами з шести осіб. В церкві Божого Гроба відправив я Службу Божу в місці, де Христос явився Марії Магдалині по своїм воскресінні.

Місце, де Христос явився апостолам після воскресіння — це гарна, досить велика кімната, з мармуровими лавками і зображеннями на стінах Тайної Вечері та зустрічі з апостолами.

В Єрусалимі, в місці народження Діви Марії є капличка. Там плянують побудувати церкву. Довкола каплички гарні квітники, а все разом обрамоване коридором, наче кружґанком. В тім коридорі виписано на стіні молитву „Отченаш" 32 мовами. В передсінку над вхідними

(Закінчення на стор. 4-ій)

УВАГА! УВАГА!
Філядельфія і Околиці!
ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ
повідомляє, що
З НАГОДИ 75-РІЧЧЯ НАЙСТАРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЩОДЕННИКА
„СВОБОДА"
— відбудеться —
в суботу, 6-го квітня 1968 р.
о год. 7:30 веч. — в залі
УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ
при 847 Н. Френклін вул. у Філядельфії, Па.
ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
програму якого в цілости виконають видатні наші співаки з Шикаго
Ія і Любо Мацюки
При фортепіяні: ЛІДІЯ БУЛЬБА
Промову виголосить головний редактор „Свободи"
Антін Драґан
Декламацію присвячену ювілеєві виголосить
Наталка Турчинюк
Вступ 2.00 дол. — шкільна молодь 1.00 дол.
Програми вступу можна набути у всіх Секретарів Філядельфійської Округи та українських крамницях: „Ельдорадо", крамниця з подарунками при 511 ґірард Аве.; Споживча крамниця Лукасевичів при 801 Н. 24-ій вул.; Споживча крамниця Марка Мисишина при 2300 Марґарет вул. Франкфорд; Книгарня „Оріон" при 4925 Олд Йорк Роуд; „Космос", спілка Манько-Кухтин, експорт-імпорт при 4944 Н. Брод вул.

В Ню Йорку відбулась Студійна Конференція „Зарева"

Ню Йорк. — У суботу 16 березня в Українському Літературно-мистецькому клюбі Об'єднання Українських Студентських і Академічних Товариств „ЗАРЕВО" влаштувало Студійну Конференцію на тему: „Сучасні шукання в Україні". Конференцію провадив голова Центрального проводу „ЗАРЕВО" Павло Дорожинський, який попросив присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять почесного члена „ЗАРЕВА", визначного поета і есеїста Евгена Маланюка. У вступному слові П. Дорожинський вказав на потребу вивчати матеріяли В. Чорновола й інших, які попадають у вільний світ. Проф. В. Голубничий говорив про „Юридичні моменти в боротьбі за права України", вказуючи на цілий ряд ще не використаних можливостей у цій боротьбі. Проф. В. Вакум говорив про „Морально-етичну базу підпільної України", наголошуючи на конфліктах різних морально-етичних підходів до питань пов'язаних з боротьбою за привернення прав поневоленого народу. Про „Історичну свідомість українців на Україні", її зростання та значення доповідав д-р М. Антонович, а редактор і поет Остап Тарнавський говорив про „Захалявну і літературу фальшу в Україні". Доповідач провів паралелю між середньовічною системою інквізиції й системою цензури в Совєтському Союзі, яка схвалює лише ті твори, які відповідають напрямним політики Москви. В дискусії заторкнено цілий ряд важливих питань сучасної боротьби за привернення прав України, які їй належать, і порушено деякі дискусійні проблеми, заторкнені доповідачами.

„ВОЛОСОЖАР", ч. 3-4
Вийшов друком „ВОЛОСОЖАР" чч. 2-3-4 (твори О. Раня, М. Щербака, А. О-ла, Манила, І. Шанковського та ін.; листи до редакції А. Галана, Чапленка, Дончука, Гайдарівського). Річна передпл. $2.00, на пробу 1 дол. Адреса:
I. Manylo, Wolosozar
Box 472
Vineland, N.J. 08360 U.S.A.

З ТЕАТРАЛЬНОЇ ЗАЛІ

„ТЕАТР У П'ЯТНИЦЮ" ПРАЦЮЄ

На фото: Управа „Театру у П'ятницю" — Богдан Паздрій, режисер, Володимир Шашаровський, керівник, і Олег Лисяк, літературний керівник, розглядають манускрипт музичної комедії Ярослава Барнича.

Недавно, на запустінній вечірці, що її влаштував Новий Театр у Ню Йорку, мав я нагоду довше поговорити з керівником „Театру у П'ятницю" режисером Володимиром Шашаровським і від нього довідався я дещо про пляни і роботу театру у найближчому часі. Хочу цими новинками поділитися з читачами „Свободи", які цікавляться театром, тимбільше, що „Театр у П'ятницю" це вже заслужена мистецька одиниця, що має у своєму ансамблі чи не найкращих колишніх акторів львівського театру.

Після останньої прем'єри драми Леоніда Полтави „Недосяжні", яку крім Ню Йорку поставлено у кількох інших місцевостях (Шикаґо, Філядельфія, Клівленд), та після примусової, зимової перерви, театр відновлює знову свою активність і то вже у найближчих тижнях.

23 і 24 березня виступить театр з черговими виставами музичної комедії Лисяка-Гмініловича „Найкращі хлопці з Дивізії", яка стала одним з „канон" репертуару, мавши дотепер 14 вистав в різних містах Америки і Канади. І так: 23 березня вистава „Найкращих хлопців" буде повторена у Філядельфії, у власній залі при 23 і Бравн вул., а вже 24 березня, вистава відбудеться у Честер, Па., на запрошення місцевої української громади.

26 квітня на сцені Української Громади при 23 і Бравн вул., яка внедовзі відзначатиме 50 річчя своєї діяльности, буде поставлена ще раз драма Леоніда Полтави „Недосяжні".

День пізніше, актори „Театру у П'ятницю", які тісно співпрацюють з Братством Дивізійників,візьмуть активну участь в мистецькій програмі Ювілейного Бенкету з нагоди 25 річчя постання Дивізії, що відбудеться в „Народному Домі" в Ню Йорку, а ще один день пізніше, у відзначуванні цього ж 25 річчя, в рямцях святкувань що їх влаштовує Станиця Дивізійників в неділю 28 квітня в Ньюарку. Учасниками будуть: Марія Лисяк, Юлія Шашаровська, Богдан Паздрій, Володимир Шашаровський. Музичний супровід Зоя Маркович.

Два тижні пізніше, в дні 11 травня, актори „Театру у П'ятницю" Марія Лисяк і Богдан Паздрій, при співучасті Співочого Трія СУМА під проводом Зої Маркович дадуть мистецьку програму під час бенкету Дивізійників у Філядельфії.

Незалежно від цього, режисер Богдан Паздрій готує до постави гуцульський монтаж Олега Лисяка складений з творів видатних авторів і з вояцьким пісенним репертуаром при участі Марії Лисяк, Лізи Чепіль, Ів. Самокішина і при музичному супроводі Зої Маркович, п.н.: „Шляхом гуцульської зброї", після чого режисер Паздрій виїздить до Канади, де, на запрошення Українсько-Канадійської Фільмової Корпорації в Ошаві братиме участь як мистецький керівник, разом з Володимиром Бачинським в накручуванні фільму „Ніколи не забуду" за сценарієм Степана Любомирського.

Восени, повернувшись до Америки, Богдан Паздрій відразу включиться в роботу театру та візьме участь у виставі музичної комедії оперети авторства сл. п. Ярослава Барнича, яка піде в поставі режисера і керівника „Театру у П'ятницю", Володимира Шашаровського.

Працю проф. Ярослава Барнича передала вдова по покійному композиторові керівництву „Театру у П'ятницю", яке працює тепер над літературним і музичним доповненням та закінченням твору нашого видатного музика, незабутнього автора „Гуцулки Ксені", „Шаріки", „Дівча з Маслосоюзу" і „Пригоди в Черчі".

Треба сподіватися, що довір'я п. Ярослави Барнич, вдови по композиторові, буде „Театром у П'ятницю" виправдане і восени цього року любителі театру матимуть змогу побачити на сцені цей останній твір відомого театрального композитора сл. п. Ярослава Барнича.

Як бачимо, „Театр у П'ятницю" працює наполегливо, починаючи вже шостий рік своєї діяльности, зближаючись до сотої вистави, якою, дай Боже, щоб була, прем'єра музичної комедії Ярослава Барнича.

Михайло Івасівка

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в понеділок, 18-го березня 1968 року, по довгій і важкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність на 44-му році життя наша Найдорожча ДРУЖИНА і СЕСТРА

бл. п.
ОЛЬГА КОСТЕЧКО
з Рудиків

ПАРАСТАС — у вівторок, 19-го березня 1968 р. в 7:30 год. веч. і в середу, 20-го березня в 7-ій год. веч. в похоронному заведенні Ковальчика при 107 Йонкерс евеню в Йонкерсі, Н. Й.
ПОХОРОН — в четвер, 21-го березня 1968 року о год. 9-ій рано до церкви св. Михаїла, а опісля на цвинтар Mt. Hope.

В глибокому смутку:
муж — ПЕТРО
брат — ВОЛОДИМИР з Родиною
і Родина в Україні

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви
— відбудуться —
в суботу, 30-го березня 1968 р., початок о год. 12-ій дня
в PENN-GARDEN HOTEL, 7th Avenue & 31st Street, NEW YORK, N.Y.
На звичайному порядку нарад будуть також:
Звіт Краєвої Управи Товариства і дискусія над звітом; Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії Управі Т-ва; Внесення поправок до статуту Товариства; Вибір нових керівних органів Товариства; Внески до завдань Товариства і дискусія.
До участи в Зборах просимо всіх делеґатів і членів Відділів Товариства, Всечесніших Отців Духовних, представників українських організацій і установ, представників української національної преси і всіх тих українських громадян, що інтересуються і займаються справами будучности Української Церкви.
КРАЄВА УПРАВА ТОВАРИСТВА

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ в АМЕРИЦІ, ІНК.
— ВІДДІЛ в НЮ ЙОРКУ —
ДРУГИЙ ПІВРІЧНИЙ КОНЦЕРТ УЧНІВ
— відбудеться —
в суботу, 23-го березня 1968 р.
о год. 5-ій по пол. в приміщенні УМІ
149 2-га евеня, Ню Йорк, Н. Й.

В ПРИМІЩЕННІ ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ „САМОПОМІЧ" в НЮ ЙОРКУ (98, Друга Аве.)
— відбудеться —
ВИСТАВКА МИСТЕЦЬКИХ ТВОРІВ
З ҐАЛЕРІЇ ОЛЬГИ СОНЕВИЦЬКОЇ

ВАСИЛЬ ХМЕЛЮК	**ОЛЕКСА ГРИЩЕНКО**
ОЛІЇ, ҐУАШІ	ОЛІЇ, РИНУНКИ З ЦАРГОРОДСЬКИХ ЧАСІВ

ЦЯ ВИСТАВКА ВІДКРИТА ТІЛЬКИ:
в суботу, 23 березня від год. 5 до 7 веч.
в неділю, 24 березня від год. 12 до 4 дня
в суботу, 30 березня від год. 5 до 7 веч.
і в неділю, 31 березня від год. 12 до 5 дня

Увага! **НЮАРК і ОКОЛИЦІ!** Увага!
Ґенерал ПАВЛО ШАНДРУК
МАТИМЕ ДОПОВІДЬ НА ТЕМУ:
„Арабсько-Ізраїльська війна в 1967 році і позиція Москви в цьому районі".
В СУБОТУ, 23-го БЕРЕЗНЯ 1968 РОКУ
о год. 7:30 веч. в УНДомі
140 Prospect Avenue, Irvington, N.J.
Станиця Вояків УД УНА в Ньюарку

СУСТА, СУСК, ЦЕСУС
— влаштовує —
СТУДЕНТСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
23 і 24 березня 1968 року
NORTON HALL, STUDENT UNION
State University at Buffalo, N.Y.
Участь братимуть студенти Канади і Америки.
ПАНЕЛІ:
„Зовнішня праця Союзів в їх країнах поселення"
„Внутрішня праця Союзів"
„ЦеСУС та його діяльність"
В СУБОТУ, ВЕЧОРОМ, 23-го БЕРЕЗНЯ
„ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР"
влаштовує СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА БОФФАЛО.

У ДЕВ'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої Дружини
св. пам.
МАРІЇ ВАЛІЙСЬКОЇ
будуть відслужені
ПАНАХИДИ
ЗА ВІЧНИЙ СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ:
1. у **НЕДІЛЮ, 24-го БЕРЕЗНЯ 1968 р.** після Служби Божої в Катедральному Храмі СВ. ВОЛОДИМИРА, 160 Захід 82-га вул. у Ню Йорку;
2. у **ПОНЕДІЛОК, 25-го БЕРЕЗНЯ 1968 р.** о год. 1-ій по пол. на місці її вічного спочинку на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Прошу Друзів Покійної в ці дні спільно зі мною вшанувати її світлу Пам'ять.
АРКАДІЙ ВАЛІЙСЬКИЙ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУНЯ і БРАТА
бл. п. інж.
ЯРОСЛАВА РАКОВСЬКОГО
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в **КЛІВЛЕНДІ:** в церкві СВ. ПЕТРА й ПАВЛА в понеділок, 1-го **КВІТНЯ 1968** року о год. 8:30 рано
в **НЮ ЙОРКУ — Бронксі:** в церкві СВ. ПОКРОВИ, 1745 Вашінґтон Авеню в суботу, 30-го **БЕРЕЗНЯ 1968** року о год. 9-ій рано
Дружина НИНА зі Синами
Брат РОМАН з Родиною

Замість квітів на могилу
бл. п. **ОСИПА СЛОНЕВСЬКОГО**
зложили 50.00 долярів
на Катедру Українознавства
Христина і Ярослав ВОЄВІДКИ

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ
в НЮАРКУ — ІРВІНҐТОНІ, Н. Дж.
— влаштовують —
в неділю, 24-го березня 1968 р., о год. 5:30 по полудні
в залі
Народного Дому (140 Проспект Еве., Ірвінґтон, Н. Дж.)

ВІЧЕ

— під кличем —
„В ОБОРОНІ НЕСКОРЕНИХ"
ДОПОВІДАЮТЬ НА ТЕМИ:
1. „Найновіші події в Україні" — редактор Вячеслав ДАВИДЕНКО.
2. „Міжнародньо-правне становище УССР" — д-р Володимир САВЧАК
3. Слово Уляни ЦЕЛЕВИЧ.

ПО ДОПОВІДЯХ ЗАПИТИ І ДИСКУСІЯ.
ДО УЧАСТИ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ЗАПРОШУЮТЬ —
Організації Визвольного Фронту
Нюарку — Ірвінґтону, Н. Дж.

Увага! Бріджпорт і Околиця! Увага!
УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ ВІДДІЛ БРІДЖПОРТ, КОНН.
— влаштовує —
в неділю, 24-го березня 1968 року
о год. 4-ій по пол.
в ШКІЛЬНІЙ АВДИТОРІЇ ST. JOHN'S
1055 Pembroke Street, Bridgeport, Conn.
СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ
В ЧЕСТЬ НАШОГО ВЕЛИКОГО ПОЕТА І КОБЗАРЯ
ТАРАСА Г. ШЕВЧЕНКА
У ПРОГРАМІ:
Святочна промова — д-р проф. Мирослав Борисюк, (Стемфорд).
В мистецькій частині візьмуть участь: Укр. Нац Хор з Гартфорду, дир. інж. А. Прішляк, сольо-скрипка п-а Леся Сарачинська (Стемфорд), форт. супр. І. Салямонс, деклямації учнів Укр. Школи, танцювальна група „Дніпро", Бріджпорт, Конн.
До участи запрошуємо все Українське Громадянство Бріджпорту, Стемфорду, Ансонії, Дембери і околиць.

Замість квітів на свіжу могилу
св. п. о. Каноніка **ВОЛОДИМИРА ПИЛИПЦЯ**
складаємо 25.00 долярів
на Український Католицький Університет у Римі,
через Українське Лікарське Товариство.
Д-р Володимир і Мелянія КОКОРУДЗ
Овіго, Н. Й.

Замість квітів на свіжу могилу
Дорогого Стрийка
бл. п. **МАРТИНА ШИМАНСЬКОГО**
складаю 15.00 долярів
на Український Католицький Університет у Римі.
Михайлина ШИМАНСЬКА

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. дипл. інж. **ОРЕСТА СЕРЕДИНСЬКОГО**
складає суму 25.00 долярів
на цілі НТШ в ЗСА
Д-р Ольга НАДЯК
Монтреаль, Канада

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
П'ятниця, 22-го березня ц. р., о год. 8-ій веч.
ТИРС ВЕНГРИНОВИЧ — Краків
ҐРАФІКА
МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА і ПРОГРАМА

УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРНИЙ АНСАМБЛЬ
Неділя, 24-го БЕРЕЗНЯ 1968 р., год. 4:30 по пол.
Заля ШКІЛЬНОЇ АВДИТОРІЇ ЦЕРКВИ СВ. ДУХА
160 N. 5th Street, Brooklyn, N.Y.
Доїзд: 14th St., Canarsie Line, Зупинки: Third, First і висідати на Bedford Avenue.

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"
Оперові співаки, драматичні актори, декорації. Камерна оркестра під кер. проф. О. Стратичука. Постановка Т. Федоровича.

Неділя, 24 березня ц. р., год. 2:30 по пол.
На грищі Metropolitan Oval
56th St. & Metropolitan Avenue, MASPETH, N.Y.

ФІНАЛЬНІ СТЕЙТОВІ ЗМАГАННЯ за ЧАШУ АМЕРИКИ між
УСК-ГРЕКИ

В суботу, 23-го БЕРЕЗНЯ ц. р. о год. 6-ій по пол.
Офіційне відкриття нової Домівки УСК
при 33 Іст 7-ма вул.
НА ЯКЕ УПРАВА УСК-у ПРОСИТЬ ВСІХ СВОЇХ ЧЛЕНІВ, СИМПАТИКІВ ТА ВСЕ ГРОМАДЯНСТВО.

РОМАН КАРБІВНИК ПІВСТОЛІТТЯ ПРАЦЮЄ ДЛЯ УНСОЮЗУ

Роман Карбівник

Часто читаємо в пресі посмертні згадки, де говориться про величезні заслуги особи, якої вже нема між живими. Чому ж не віддати тих заслуг та й признання за життя тому, хто собі на це заслужив. Цією скромною згадкою дозволю собі скласти подяку на сторінках „Свободи" заслуженому та відданому піонерові УНСоюзу — п. Романові Карбівникові.

Роман Карбівник народився 1897 в селі Лішня біля Дрогобича, того Дрогобича, де тоді панував дух великого поета-каменяра Івана Франка. І ось цей молодий юнак, начитавшись творів Івана Франка, як учень Дрогобицької гімназії, в конфлікті з польськими вчителями, яким не дозволяв ображати все, що українське. Він інтервеніював в справі образи Тараса Шевченка та Івана Франка, і „вилетів" з 4-ої кляси гімназії.

До хати вертатись молодому студентові не було пощо, бож там можна було добре обірвати від батька. Залишився один вихід, іти до фізичної праці, заробити грошей та їхати до Америки.

І так сталося, 1913 року, коли мав 17 років, приїхав до Філядельфії, Па, де негайно включився у вир просвітянської праці, а вже найбільше інтересувався життям та й розвитком УНСоюзу. За порадою старших громадян та союзівців в 1916 році в жовтні організує новий відділ УНСоюзу ім. Івана Франка, число 83, де зайняв пост першого секретаря. І від того часу, вже 52-ий рік, наш піонер не перестає турбуватися долею Союзу та й долею відділу ім. Івана Франка у Філядельфії. 51 рік п. Роман Карбівник був урядником у відділі, займаючи різні пости, а вже найдовше виконував обов'язки голови відділу.

21 січня 1968 р. відділ ім. Івана Франка відбув свої річні збори, і під час цих зборів присутні члени вибрали заслуженого піонера почесним головою відділу тому, що здоров'я не дозволяє бути діючим головою. На діючу голову відділу вибрано його сина — п. Мирона Карбівника.

Не вірю, що можна описати ту радість, яка сіяла на обличчі відданого союзівця, коли він дякував за цей вибір та й говорив зворушеним голосом, що гордий з того, що відділ, яким він опікувався та й турбувався понад 50 років, переходить в руки рідного сина Мирона.

Це направду гордість, бо не багато батьків можуть передати громадські надбання в руки своїх дітей. Є всі надії, що новий голова відділу п. Мирон Карбівник піде шляхом батька. Вже й тепер філядельфійська громада його добре знає, він публічний нотар та й ріелестейт, куди всі йдуть за порадою, бо, мовляв, там розговоримось „по свойому".

Було б мильним думання, що п. Роман Карбівник посвячував свій час та й труд виключно для УНСоюзу. Ні, він не щадив часу, труду і грошей та й дальше не щадить для суспільно-громадсько-церковного життя. Він секретар злучених організацій міста Філядельфії в роках 1930-33, заступник голови/ місцевого відділу УККОмітету на протязі 10 років, транспортовий директор та й секретар ЗУАДК на протязі 3 років, понад 10 років член парафіяльного уряду при УПЦеркві св. Володимира, член управи окружного комітету УНСоюзу Філядельфійської округи від 1935 року по сьогоднішній час. Член прихильник НТШ від 1950 року, член прихильник, а тепер, вплативши даток 1.000 дол., фундатор УВАН.

Здається, що не було випадку, щоб якась суспільно-громадська установа зверталась до п. Карбівника за датком, а він їй відмовив. Доказом на це можуть послужити десятки різних почесних грамот, які в найкращому порядку зберігає наш меценат.

Реасумуючи віддану працю для УНСоюзу та й української громади, слід згадати, що в тому є і велика заслуга дружини п. Теодозії Карбівник, яка ніколи йому не перешкоджала в цій праці, а навпаки допомагала, де могла.

На закінчення цих кількох слів признання за працю, сказати словами Івана Франка, що наш піонер-меценат Роман Карбівник і горів, і яснів і трудився для української громади та й далі трудиться для розбудови заморської твердині — Батька Союзу.

Степан Гавриш,
секретар відділу

Напередодні „Голубої хустини"

Давати оцінку діточого театру — важко. Трудність тут не в самій оцінці, бо встановити досягнення і провали, беручи до уваги навіть несформований молодечий акторський матеріял, це ж бо студія, досить легко. Тут треба завжди брати до уваги, наскільки цей театр проєктує майбутнє; бо в цьому основне значення такого театру, і це якраз тяжко передбачити та оцінити.

Найважніше, на нашу думку, є те, що пані Крушельницька не накидає своїм молодим студійцям своєї волі, не паралізує їх одностайним тому й монотонним і нецікавим, театральним стилем. Вона дозволяє кожному виявити себе по свому, гармонізуючи ці різні компоненти в цілість постановки. Такий підхід має свої неґативи, тяжко стилістично скоординувати постановку; але він дозволяє всесторонній розвиток молодого актора, а це, на нашу думку, далеко важливіше на довгу мету. За короткий час свого існування пані Крушельницька зуміла виробити в цих дітях сценічну певність, вони почуваються на сцені свобідно і природно, за винятком хіба найменших. Є вже також помітні акторські досягнення: ми хотіли б вирізнити Х. Слівоцьку, в ролі Змієючки, і Л. Прокоп, в ролі баби Яги. Обі вони наглядно вирізнялися з колективу, обі обіцяють цікаве акторське майбутнє, треба тільки багато працювати і треба театр і свою працю любити.

З захопленням висловлюємось про сценічне оформлення та костюми постановки. Виконала їх Ярослава Геруляк, і виконала на найвищому рівні. Якщо порівнювати сценічне оформлення з усіх постановок, які нам доводилось бачити за останніх десять років, то оформлення Ярослави Геруляк витримує таке порівнання, і часто з перевагою. Костюми й оформлення зроблені в делікатному модерному стилі, з великим відчуттям, з великою творчою уявою, з дуже тонкою, але відчутною, символікою.

З хореографічних точок нам запам'яталась свіжо і цікаво виконана сцена боротьби добра і зла, і запам'ятався також брак гармонії між оформленням постановки і балетом. А судячи з колишньої хореографічної творчости Роми Прийми, така гармонія могла зовсім природно існувати. Це саме, тільки в далеко більшій мірі, відноситься і до музики в постановці.

„Голуба хустина" — це казка про добро і зло, казка нашого життя, переставлена в площину дитячого сприймання: з бабою Ягою, Змієючкою, Князенком. Казка знайома і завжди свіжа. А п'єса сама: зазнайома. І тут варто заторкнути дуже болючу проблему, проблему дитячого репертуару. Щоб студія могла рости, треба цікавих і добрих п'єс. А їх нема. Ні цікавих, ні добрих. Тож працівники діточої літератури повинні над цим подумати. Добрі діточі п'єси не народяться тільки тому, що вони потрібні. Якщо вони не народилися досі, з внутрішньої потреби письменників, то й не народяться в близькому майбутньому. Але можна вибрати декілька чужомовних п'єс і перекласти. Це зробити можна і треба.

Український театр не мав доброї долі. Не мав він забагато добрих дітей. Часто люди любили цей театр на стільки, на скільки їхнє я у ньому проявлялося. А всякі спроби інших людей у цьому театрі часто знецінювалось. Тому ця скромна і жертвенна праця пані Крушельницької варта уваги і якнайщирішої підтримки.

Богдан Бойчук

ЧАС ПРОБИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чинники на еміґрації мають не тільки погодитись на його централізовану акцію, але й ту акцію повністю морально й матеріяльно піддержати.

Секретаріят СКВУ в свою чергу повинен створити відповідний апарат, який би збирав відповідні документи і матеріяли, опрацьовував їх, перекладав на англійську, французьку та еспанську мови і поширював у такий спосіб, щоб з ними познайомились всі офіційні органи держав світу урядовою дорогою. А з другого боку, щоб усі ці неподобства Москви на Україні були доведені до відома світової публічної опінії, треба організувати пресові конференції і старатися про статті у найбільш впливових газетах.

Головним тереном міжнародної дії у цій справі мають бути Об'єднані Нації.

Треба всі матеріяли про політику Москви на Україні пересилати у серії бюлетенів на адреси всіх представників держав, акредитованих при Об'єднаних Націях, генеральному секретареві ОН, Комісії прав людини і іншим комісіям ОН.

Окремими бюлетенями треба охопити справи індивідуальних в'язнів у таборах та тюрмах і домагатись, зокрема у 1968 році — Році Прав Людини, щоб усі згадані міжнародні установи зайнялись долею тих в'язнів у „найпередовішій країні".

Все це для Секретаріяту СКВУ велике, тяжке, відповідальне, але й почесне завдання. Для його невеликого особового складу ця робота може бути непосильною. Тому вже його справою буде добрати собі співробітників і дорадників з-поміж українських учених, юристів і т. д.

Така велика праця вимагатиме поважних фондів. Світовий Конґрес чомусь не вважав за потрібне подумати про постійне фінансове забезпечення Секретаріяту. Цю помилку можна досить легко направити. Коли буде піддержка для Секретаріяту у цих справах від усіх українських політичних середовищ, а вона обов'язково повинна бути, то легко буде такі фонди для Секретаріяту створити.

Українська еміґрація мусить доказати, що у час великої проби вона зможе бути об'єднаною, однодумною, і що вона здібна енерґійно діяти.

абв.

ПО ІСТОРИЧНИХ І СВЯТИХ МІСЦЯХ

(Продовження зі стор. 2-ої)

ми дверима, в найкращому місці, виписана Господня молитва українською мовою. Вона в різьблених рамках розміром 2×5 стіп. Під молитвою тризуб і таке прохання: „Пречиста Діво Мати нашого краю, вимоли у Сина свого одність і волю для українського народу. Українці-жовніри в дорозі до Батьківщини. Єрусалим, І. XI. 1942 року."

На другий день відвезли нас автобусами у мальовничу місцевість над Генісаретське озеро. Нам видавалося, що ми чуємо Христову науку, яку голосив Він з берега і з човна, бачимо, як рятує Він потопаючого Петра, втихомирює бурю... Місцевий провідник показує місце, де Христос іменував св. Петра головою Церкви. Скільки вражень з самого тільки озера!

Жиди нас дуже ввічливо приймали, на два дні задержали в Тель Авіві, а 28 вересня, обсипавши дарунками, відвезли до Гайфи на летовище.

В Атенах уперше привітав нас дрібний дощик, але незабаром знову засяяло сонце. Це стародавнє місто пригадало нам грецьку мітологію з божком Зевсом, що мешкав на Олімпі, його дочкою Атеною, що народилася з його голови, з десятками різних інших божків... Там відвідували ми стадіони, музеї, парки.

З-поміж старовинних пам'яток найціннішою є святиня на честь богині Атени на Акрополі. Це — висока гора зложена з величезних камінних брил. Згідно з леґендою нагромадили її велетні-циклопи, як персоніфікацію дівицтва Атени. А на тій горі вже в пізніших віках побудовано з білого мармуру прямокутню святиню. Під час воєн переходила вона з рук до рук, зовнішня поволока зникла, лишилися тільки підвалини, стовпи і склепіння.

З християнських часів Атени пригадують нам, як тут, на Ареопаґу проповідував св. апостол Павло.

Теперішня столиця Греції Атени в давнину мала кільканадцять тисяч мешканців і від порту Пірєїв була доволі віддалена. Тепер це місто сполучене з портом, творить з ним одну цілість і має два мільйони мешканців. Сама Греція нараховує 10 мільйонів населення.

30-го вересня переїздимо до Женеви в Швайцарії, по кількох годинах — до Копенгааґену в Данії, а ввечері 1-го жовтня прощаємося з Европою і опівночі причалюєло на летовищі в Ню Йорку.

Всім, кого стати на 12 соток долярів, раджу піти нашими слідами, бо те, що око бачить, книжка не потрапить розповісти.

(Кінець)

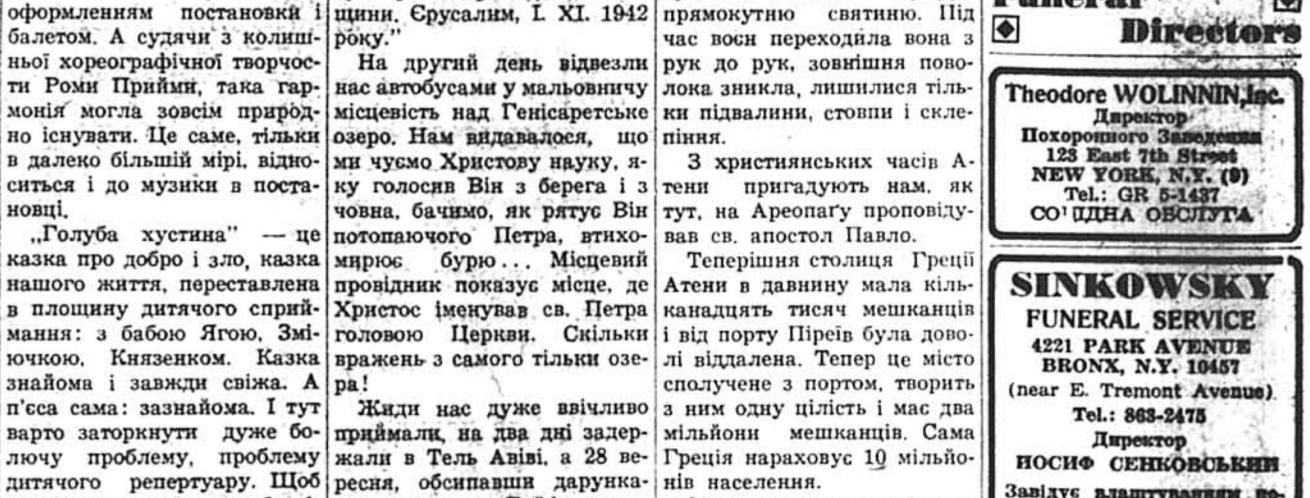
Збори Відділів УНС

НЕДІЛЯ, 24-го БЕРЕЗНЯ 1968 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 5 Відд. о год. 5-ій по пол. в залі церкви Чесного Хреста при 37-09 31-ій Евню в Асторії. Проситься всіх членів прибути на збори та вирівняти залеглі вкладки. — М. Хоманчук, секр.

ТОРОЛД, Онт. Канада. Річні загальні збори 412 Відд. ім. І. Франка, о год. 2:30 по пол. в приміщенні укр. кат. церковної залі при вул. Гарден. Проситься всіх членів прибути на ці збори. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 5969. Перемога над левами!

Був хаос і лилася кров, коли вперше несамовиті леви заатакували село...

Та люди і тубільці мстилися своєю зброєю... Поки остання дика бестія не згинула!